

Regjeringen gjør mange riktige grep i forslag til statsbudsjett for 2026. Mental Helse vil spesielt fremheve ungdomsprogrammet hvor viktige justeringer ble gjort etter høringsrunden for å inkludere flere. I tillegg er det svært positivt at «**varig lønnstilskudd**» og **VTA styrkes**. Det er virkemiddel som vi i Mental Helse vet virker, spesielt for mennesker med psykiske helseutfordringer.

Vi har også sett gode resultater **av individuell jobbstøtte (IPS)**, hvor mange som har hatt psykiske helseutfordringer har kommet ut i jobb, men dessverre har ordningen vært for lite utbygd. Derfor er vi svært positive til at regjeringen også styrker denne ordningen.

Likevel: Noen er for syke for å jobbe. Arbeidslinja er ikke for alle, og derfor må vi i størst mulig grad jobbe for å beskytte og styrke de ordningene vi har for å motvirke utenforskap og ensomhet.

Men en del blir også sykere av å ikke jobbe. Forskning viser at arbeid på sitt beste og for de fleste er helsefremmende. Å jobbe gir tilhørighet og fellesskap, relasjoner og mening. Mental Helse vet at dette kan være den beste medisin for mange som sliter med psykiske lidelser.

Samtidig er det viktig å ansvarliggjøre arbeidsgivere. Undersøkelser viser at det fremdeles er vanskelig for arbeidstakere å snakke om psykiske helseutfordringer på jobben. Angst og depresjoner er blant de vanligste årsakene til sykefravær, og det som fører til flest tapte arbeidsår i Norge.

Arbeidslivet er en av våre viktigste arenaer for å forebygge psykiske helseutfordringer, og en jobb der folk trives har ofte færre sykemeldinger og bedre arbeidsmiljø.

Dagens fribeløp for kombinasjon av arbeidsinntekt og uføretrygd på 0,4G er for lavt og bidrar til å begrense mulighetene for personer med nedsatt funksjonsevne til å delta i arbeidslivet. Mental Helse anbefaler at fribeløpet økes til 1G. Dette vil gi flere uføretrygdde mulighet til å prøve seg i arbeidslivet, oppleve sosial tilhørighet og økt mestring, uten frykt for å miste økonomisk trygghet. En slik endring vil stimulere til arbeidsdeltakelse, redusere utenforskap og bedre psykisk helse.

Når vi hører argumenter for hvorfor dette ikke kan gjøres, virker det mest som om det er fordi det er vanskelig for systemet i NAV. Det er en underlig argumentasjon, og da må vi stille spørsmålet hvem systemet er til for. Skal vi gjøre det enklere for uføre å få arbeidstrening, muligheter til å teste arbeidsevnen og muligheter for livsendringer, ja da må vi også åpne døren for at de kan øke inntekten sin. Vi må gjøre det enklere for uføre, ikke gjøre det som er enklest for NAV.

Psykisk helse på arbeidsplassen er avgjørende for trivsel, produktivitet og lavt sykefravær. Mental Helse mener at arbeidsgivere må ta større ansvar for å fremme god psykisk helse, og at det bør innføres insentiver i statsbudsjettet for 2026 som oppmunttrer til dette. Eksempler på insentiver kan være økonomisk støtte til forebyggende tiltak, kompetanseheving og tilrettelegging for ansatte med psykiske utfordringer. Dette vil bidra til et mer inkluderende og robust arbeidsliv, der flere kan stå i jobb over tid.

Regjeringens statsbudsjett for 2026 gir muligheter til å ta viktige grep for å styrke psykisk helse og inkludering i arbeidslivet. Mental Helse ber komiteen prioritere økt fribeløp for arbeidsinntekt ved uføretrygd og tydelige insentiver for arbeidsgivere til å satse på psykisk helse.

Forslag:

- 1. Mental Helse foreslår at Arbeids- og sosialkomiteen ber regjeringen øke fribeløpet for utføre for å kombinere trygd og arbeidsinntekt til 1G.**
- 2. Mental Helse foreslår at Arbeids- og sosialkomiteen ber regjeringen igangsette et arbeid om at det stilles større krav til arbeidsgivere om psykisk helsefremmende arbeidsplasser, trygt arbeidsmiljø og mer systematiske tiltak mot mobbing og diskriminering i arbeidslivet.**